

Besluit

Ons kenmerk ACM/UIT/378366

Zaaknummer ACM/17/023187

Beschikking tot vaststelling van de maximale distributietarieven van elektriciteit per 1 april 2018 voor:

Water en Energiebedrijf Bonaire N.V.

Vaststelling door de Autoriteit Consument en Markt van de maximale distributietarieven van elektriciteit zoals bedoeld in artikel 3.9, vierde lid en artikel 3.14, eerste en tweede lid, van de Wet elektriciteit en drinkwater BES.

1 Inhoudsopgave

1	Inhoudsopgave	2
2	Inleiding en leeswijzer	3
3	Context van dit besluit	4
4	Samenhang met andere besluiten	6
4.1	Van methodebesluit tot productieprijs- en distributietarievenbeschikking	6
4.2	De distributietarievenbeschikking	8
4.2.1	Het aansluittarief	8
4.2.2	Het vaste gebruikstarief	9
4.2.3	Het variabele gebruikstarief	9
4.2.4	Heraansluittarief (forfaitair bedrag voor heraansluiten)	10
4.3	Het proces tot de nieuwe distributietarieven	11
5	Rechtsbescherming	12
5.1	Wat betekent dit?	12
5.2	Rechtstreeks in beroep bij de rechter...	13
5.3	...of eerst in bezwaar bij de ACM	13
6	Vaststelling van de distributietarieven	15
6.1	Vaststellen van de kosten	15
6.1.1	De kapitaalkosten	15
6.1.2	De operationele kosten	16
6.1.3	Ontwikkelingen	20
6.1.4	Totale kosten	21
6.2	Vaststelling van de toegestane inkomsten	21
6.3	Vaststelling van de maximale distributietarieven	21
6.3.1	Het aansluittarief	22
6.3.2	Het vaste gebruikstarief	22
6.3.3	Het variabele gebruikstarief	24
6.3.4	Het heraansluittarief	25
6.4	Vaststellen van verschillen achteraf	25
7	DICTUM	27
	Bijlage 1: Rekenmodel	29

2 Inleiding en leeswijzer

1. Met deze distributietarievenbeschikking geeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) uitvoering aan artikel 3.9, vierde lid en 3.14, eerste lid van de Wet elektriciteit en drinkwater BES.¹ Op basis van dat artikel moet de ACM, op voorstel van een distributeur, de distributietarieven vaststellen die deze distributeur ten hoogste zal berekenen aan de afnemers voor de distributie van elektriciteit.
2. Water- en Energiebedrijf Bonaire N.V. (hierna: WEB) is distributeur van elektriciteit op Bonaire.
3. In deze beschikking stelt de ACM de distributietarieven vast van elektriciteit die WEB vanaf 1 april 2018 ten hoogste voor de distributie van elektriciteit zal hanteren. Daar waar de ACM in deze beschikking de formulering maximale tarieven of maximumtarief hanteert, bedoelt de ACM de tarieven of het tarief dat WEB ten hoogste mag hanteren. Het gaat, bij de distributie van elektriciteit, om vier soorten tarieven:
  - a. het aansluittarief;
  - b. het vaste gebruikstarief;
  - c. het variabele gebruikstarief;
  - d. het heraansluittarief
4. Deze beschikking bestaat uit een aantal hoofdstukken. Hoofdstuk 3 geeft de context van deze beschikking. Hoofdstuk 4 bevat de samenhang met andere besluiten en beschikkingen. Hoofdstuk 5 is gewijd aan de rechtsbescherming. En in hoofdstuk 6 zijn achtereenvolgens de kosten, de inkomsten en de maximale distributietarieven van WEB vastgesteld. Ook is in dat hoofdstuk opgenomen hoe de ACM zal omgaan met eventuele verschillen tussen toegestane inkomsten en uiteindelijk gerealiseerde kosten. Deze beschikking bevat daarnaast een bijlage, te weten het Excelbestand 'Rekenmodel WEB 2018'. Die bijlage wordt gepubliceerd op de website van de ACM (www.acm.nl) en vormt een integraal onderdeel van de beschikking.
5. Deze beschikking treedt in werking op 1 april 2018.

---

¹ Wet van 23 maart 2016, houdende regels met betrekking tot de productie en de distributie van elektriciteit en drinkwater op Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet elektriciteit en drinkwater BES), *Stb.* 2016, 142.

3 Context van dit besluit

6. De Wet elektriciteit en drinkwater BES heeft als doel te voorzien in een betrouwbare, duurzame en betaalbare elektriciteits- en drinkwatervoorzieningen op Bonaire, Sint Eustatius en Saba.² Een middel om dit te bereiken is tariefregulering.
7. Op basis van artikel 2.5, artikel 3.9, vierde lid en artikel 3.14 van de Wet elektriciteit en drinkwater BES heeft de ACM onder andere tot taak om een maximale productieprijs voor elektriciteit en voor drinkwater vast te stellen en om maximale distributietarieven voor elektriciteit en voor drinkwater vast te stellen. De productieprijs brengt de producent bij de distributeur in rekening. De distributietarieven brengt de distributeur bij de afnemer (consumenten en zakelijke afnemers) in rekening.
8. De wetgever heeft drie doelstellingen met de aan de ACM bij wet opgedragen tariefregulering. Het eerste doel is consumentenbescherming. Omdat afnemers in Caribisch Nederland niet kunnen onderhandelen over de prijs van elektriciteit of van drinkwater én omdat zij evenmin vrij zijn in de keuze van het bedrijf waar zij hun elektriciteit of drinkwater kunnen kopen, worden de maximum tarieven van die voorzieningen door de ACM vastgesteld.
9. Het tweede doel van de tariefregulering is investeerdersbescherming. Een stabiel en voorspelbaar reguleringsklimaat stelt de onderneming in staat om de noodzakelijke investeringen in de infrastructuur en productiecapaciteit te verrichten.
10. Het derde en laatste doel is productieve efficiëntie van de onderneming. Hierdoor kunnen diensten van voldoende kwaliteit tegen de laagst mogelijke kosten worden geleverd.
11. De wetgever hanteert kostenoriëntatie als uitgangspunt bij de tariefregulering die de ACM tot taak heeft uit te voeren. Dat betekent dat tarieven voor elektriciteit en voor drinkwater uitsluitend gebaseerd zijn op de kosten die het bedrijf maakt ten behoeve van die voorzieningen.
12. Een producent en een distributeur van elektriciteit hebben er belang bij dat zij de efficiënte kosten (inclusief een redelijk rendement) die zij maken om te voldoen aan de wettelijke taken, kunnen terugverdienen. Het ontbreken van concurrentie zou ertoe kunnen leiden dat een producent en een distributeur onvoldoende doelmatig werken en daardoor te hoge tarieven in rekening brengen. Afnemers zouden in dergelijke gevallen worden benadeeld. Afnemers zijn daarom gebaat bij een bevordering van de doelmatigheid van de bedrijfsvoering.
13. De wetgever heeft de ACM daarom belast met de taak om een reguleringssystematiek vast te stellen waarmee zowel de producent als de distributeur een prikkel krijgt om net zo doelmatig te handelen als bedrijven die wel concurrentie ondervinden en om zowel kwaliteit als ook efficiëntie te verbeteren.

---

² Kamerstukken II, 2014-15, 34089, 3, p. 1.

14. WEB heeft een monopoliepositie op Bonaire als het gaat om de distributie van elektriciteit. Afnemers hebben geen keuze in hun distributeur van elektriciteit. Daarom stelt de ACM met deze beschikking de distributietarieven vast die WEB ten hoogste voor de afnemers van elektriciteit in rekening mag brengen. WEB kan besluiten om lagere tarieven bij afnemers in rekening te brengen, met uitzondering van het heraansluittarief als bedoeld in artikel 3.9, vierde lid, van de wet. Dat betreft namelijk een forfaitair tarief.

15. De reguleringssystematiek is erop gericht te voorkomen dat WEB onredelijk hoge distributietarieven in rekening brengt bij afnemers van elektriciteit. Daarnaast is het van belang dat WEB de efficiënte kosten die hij maakt voor het distribueren van elektriciteit kan terugverdienen. Als WEB de efficiënte kosten (inclusief een redelijk rendement) vergoed krijgt, komen de noodzakelijke investeringen in kwaliteit, en daarmee de leveringszekerheid van elektriciteit, niet in gevaar.

4 Samenhang met andere besluiten

16. Jaarlijks stelt de ACM in afzonderlijke beschikkingen de maximum productieprij vast die een producent van elektriciteit en van drinkwater in rekening mag brengen bij een distributeur van elektriciteit en van drinkwater. De ACM stelt ook de maximum distributietarieven vast die een distributeur bij afnemers in rekening mag brengen.
17. De ACM beschrijft in dit hoofdstuk hoe de distributietarieven samenhangen met het methodebesluit waarin de reguleringssystematiek is vastgesteld.

4.1 Van methodebesluit tot productieprij- en distributietarievenbeschikking

18. De bevoegdheid van de ACM om een productieprijbeschikking en distributietarievenbeschikking vast te stellen, vloeit voort uit artikel 2.5, eerste lid, en artikel 3.14, eerste lid, van de Wet elektriciteit en drinkwater BES.
19. Om een productieprij en een distributietarief vast te stellen moet de ACM een methode hanteren. Die methode beschrijft op welke manier de kosten van een bedrijf leiden tot een tarief voor de consument. De wettelijke grondslag van die methode volgt eveneens uit artikel 2.5, vierde lid, en artikel 3.14, vijfde lid van de Wet elektriciteit en drinkwater BES:

“Artikel 2.5

1. *De Autoriteit Consument en Markt stelt op 1 januari van ieder jaar, op voorstel van een producent, de productieprij vast die deze producent ten hoogste zal berekenen aan een distributeur voor de geproduceerde elektriciteit of voor het geproduceerde drinkwater.*
2. *De productieprij voor elektriciteit of drinkwater is gebaseerd op de werkelijke kosten van de productie met inachtneming van een redelijk rendement en omvat de operationele- en onderhoudslasten, de energiekosten en de kapitaalslasten.*
3. *In afwijking van het eerste lid kunnen de energiekosten als maandelijks te variëren onderdeel van de productieprij worden vastgesteld.*
4. *De Autoriteit Consument en Markt hanteert voor de vaststelling van de productieprij een methode ter bevordering van een doelmatige bedrijfsvoering.*
5. *(...)*
6. *(...)*
7. *Bij ministeriële regeling worden nadere regels gesteld met betrekking tot de procedure en de elementen en de wijze van berekening van de productieprij, bedoeld in dit artikel.*

Artikel 3.14

- 1. De Autoriteit Consument en Markt stelt, op voorstel van een distributeur, de tarieven vast die de distributeur ten hoogste zal berekenen aan de afnemers voor de distributie van elektriciteit of drinkwater.*
  - 2. Er worden vier tarieven onderscheiden:*
    - a. aansluittarief;*
    - b. vast gebruikstarief;*
    - c. variabel gebruikstarief;*
    - d. wegtransporttarief voor drinkwater.*
  - 3. De tarieven kunnen verschillen voor verschillende categorieën afnemers.*
  - 4. De tarieven zijn niet-discriminerend, transparant en gebaseerd op de werkelijke kosten met inachtneming van een redelijk rendement en met inachtneming van de subsidie, bedoeld in artikel 5.1.*
  - 5. De Autoriteit Consument en Markt hanteert voor de vaststelling van de tarieven een methode ter bevordering van een doelmatige bedrijfsvoering.*
  - 6. De tarieven treden in werking op een door de Autoriteit Consument en Markt te bepalen datum en gelden tot 1 januari van het jaar volgend op de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven met uitzondering van het variabel gebruikstarief dat op 1 januari en 1 juli van ieder kalenderjaar kan worden vastgesteld.*
  - 7. Indien op 1 januari de tarieven voor dat jaar nog niet zijn vastgesteld, gelden de laatst vastgestelde tarieven tot de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven voor het volgende jaar.*
  - 8. Bij ministeriële regeling worden nadere regels gesteld met betrekking tot de procedure en de elementen en de wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in dit artikel.”*
20. De regeling waarnaar in bovenstaande artikelen wordt verwezen, is de Ministeriële regeling elektriciteit en drinkwater BES³. In artikel 2.1 van die regeling zijn nadere eisen gesteld aan het hiervoor bedoelde methodebesluit:

“Artikel 2.1

- 1. De Autoriteit Consument en Markt stelt na overleg met belanghebbenden voor een periode van drie tot tien jaar een in de artikelen 2.5, vierde lid, en 3.14, vijfde lid, van de wet bedoelde methode vast.*
- 2. De methode beschrijft op welke wijze de productieprijzen en de tarieven worden vastgesteld, zodanig dat die methode de producent en distributeur prikkelt tot een doelmatige bedrijfsvoering, voorziet in een rendement dat in het economische verkeer gebruikelijk is en een betrouwbare, betaalbare en duurzame energie- en drinkwatervoorziening dient.*
- 3. In de methode wordt ten minste de wijze van vaststelling van de verwachte efficiënte kosten bepaald en daartoe de wijze van vaststelling van het rendement dat in het economische verkeer gebruikelijk is.*
- 4. In de methode wordt vastgelegd op welke wijze de energiekosten als onderdeel van de productieprijzen worden vastgesteld.*

---

³ Regeling van de Minister van Economische Zaken van 10 juni 2016, nr. WJZ/15003661, houdende regels met betrekking tot de productie en de distributie van elektriciteit en drinkwater op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. *Stcrf.* 2016, nr. 33268.

5. Een producent of distributeur dient drie maanden voor de beoogde ingangsdatum van een wijziging van de productieprijzen of de tarieven een voorstel daartoe in bij de Autoriteit Consument en Markt.”

21. Na overleg met belanghebbenden, die bestaan uit de verschillende producenten, distributeurs en afnemersorganisaties in Caribisch Nederland, heeft de ACM op 30 september 2016 de “Methode tot vaststelling van tarieven voor productie en distributie van elektriciteit en drinkwater in Caribisch Nederland 2017-2019” (hierna: de methode) vastgesteld. Op 17 november 2016 heeft de ACM, eveneens na overleg met belanghebbenden, de methode vastgesteld voor de zogeheten Weighted Average Cost of Capital (hierna: WACC-methode), het toegestane redelijk rendement voor de betrokken bedrijven. Die WACC-methode is een bijlage bij het eerdergenoemde methodebesluit, en maakt daar integraal onderdeel van uit. Beide methodes heeft de ACM op haar website gepubliceerd.
22. Het methodebesluit geldt voor een periode van drie kalenderjaren, te weten van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2019.
23. De wet en de Ministeriële regeling zijn de grondslag van het methodebesluit. Het methodebesluit is vervolgens de grondslag van de productieprijzbeschikking en de distributietarievenbeschikking.
24. De ACM heeft op 30 november 2017 de productieprijzbeschikking van ContourGlobal vastgesteld en op 14 december 2017 de productieprijzbeschikking van WEB voor elektriciteit vastgesteld.

4.2 De distributietarievenbeschikking

25. De ACM moet op grond van artikel 3.9 en artikel 3.14 van de Wet elektriciteit en drinkwater BES vier distributietarieven en één heraansluittarief vaststellen (tezamen: distributietarieven)

4.2.1 Het aansluittarief

26. In artikel 3.15 van de Wet elektriciteit en drinkwater BES staat wat het maximale aansluittarief is en hoe de ACM dat moet vaststellen.

“Artikel 3.15

1. *Het aansluittarief verdisconteert de kosten die verband houden met de taak, bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, aanhef en onderdeel c.*
2. *Het aansluittarief wordt eenmalig in rekening gebracht bij een ieder die door een distributeur wordt aangesloten op een net.*
3. *De hoogte van het aansluittarief is afhankelijk van de grootte van de aansluitcapaciteit en indien de lengte van de verbinding groter is dan 25 meter, van de lengte van de verbinding, en wordt uitgedrukt in een vast bedrag in USD.*
4. *Indien op een aansluiting van een afnemer die een lengte heeft van meer dan 25 meter een nieuwe aansluiting wordt aangelegd voor een andere afnemer, dan wordt de afnemer die*

betaald heeft voor de bestaande aansluiting daarvoor deels gecompenseerd door een distributeur”

27. Het aansluittarief is een eenmalige vergoeding die een afnemer betaalt aan de distributeur voor een nieuwe aansluiting op het elektriciteits- of drinkwaternetwerk. Deze vergoeding dekt de kosten die de distributeur voor die aansluiting maakt. Uit artikel 3.15, derde lid, van de wet vloeit voort dat de ACM ook een zo te noemen meerlengtetarief moet vaststellen, te weten voor aansluitingen die zijn gelegen op een afstand van meer dan 25 meter van het netwerk.

4.2.2 Het vaste gebruikstarief

28. Artikel 3.16 van de Wet elektriciteit en drinkwater BES beschrijft wat het vaste gebruikstarief is en hoe de ACM dat moet vaststellen.

“Artikel 3.16

- 1. Het vaste gebruikstarief verdisconteert de kosten die verband houden met de taken, bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, aanhef en onderdelen a, b, d en e.*
- 2. Het vaste gebruikstarief wordt in rekening gebracht bij iedere afnemer die elektriciteit of drinkwater ontvangt op een aansluiting en bij ieder afnemer die elektriciteit invoedt op het net.*
- 3. De hoogte van het vaste gebruikstarief is afhankelijk van de grootte van de aansluitcapaciteit, wordt berekend per aansluiting en wordt uitgedrukt in een vast bedrag in USD.*
- 4. Voor bepaalde categorieën afnemers kan een lager vast gebruikstarief worden vastgesteld. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat voor afnemers met een lage aansluitcapaciteit een korting wordt gegeven op het vaste gebruikstarief, waarbij in de regeling het kortingspercentage wordt vastgesteld.*
- 5. Kosten die verband houden met moedwillige vernielingen door een afnemer worden individueel bij die afnemer in rekening gebracht.”*

29. Het vaste gebruikstarief is een vast bedrag dat een afnemer periodiek (te weten maandelijks) betaalt aan de distributeur. Dit bedrag dekt de kosten die de distributeur maakt voor het transporteren en leveren van elektriciteit of drinkwater (ook wel distributie- of netwerkcosten).

30. De hoogte van het vaste gebruikstarief kan verschillen voor verschillende aansluitcapaciteiten. Afnemers met een kleine aansluitcapaciteit betalen een lager vast gebruikstarief betalen dan afnemers met een grote aansluitcapaciteit. Dit heeft te maken met de kosten die de distributeur moet maken; hoe groter de aansluiting, hoe hoger de distributie-/netwerkcosten.

4.2.3 Het variabele gebruikstarief

31. In artikel 3.17 van de Wet elektriciteit en drinkwater BES staat wat het variabele gebruikstarief is en hoe dat moet worden vastgesteld:

“Artikel 3.17

1. *Het variabele gebruikstarief verdisconteert de productieprijs, bedoeld in artikel 2.5, eerste lid, en de kosten die verband houden met de taken en verplichtingen van een distributeur, met uitzondering van kosten die verband houden met de taken waarvoor een aansluittarief, vast gebruikstarief of een wegtransporttarief zijn vastgesteld.*
  2. *Het variabele gebruikstarief wordt uitgedrukt in een bedrag per kWh of per kubieke meter drinkwater en wordt in rekening gebracht bij iedere afnemer die elektriciteit of drinkwater ontvangt.*
  3. *In afwijking van het eerste lid en artikel 3.16, tweede en derde lid, kan, indien er sprake is van een systeem waarbij vooraf voor een bepaalde hoeveelheid elektriciteit of drinkwater wordt betaald, door een distributeur bij een afnemer uitsluitend een door de Autoriteit Consument en Markt vast te stellen bijzonder variabel gebruikstarief in rekening worden gebracht. In dit bijzondere variabel gebruikstarief wordt het vaste gebruikstarief, bedoeld in 3.16, eerste lid, verdisconteerd waarbij wordt uitgegaan van een bij ministeriële regeling vast te stellen jaarverbruik van elektriciteit of drinkwater.”*
32. Het in artikel 3.17, derde lid, van de wet genoemde tarief is het tarief dat op Bonaire “Pagabon-tarief” wordt genoemd (pre-paid-tarief).
33. Het variabele gebruikstarief is het bedrag dat afnemers betalen aan de distributeur per afgenomen kilowattuur (kWh) elektriciteit of per kubieke meter (m³) drinkwater. Het variabele gebruikstarief dekt de kosten van de productie van elektriciteit en het deel van de distributie-/netwerkkosten die niet al in het vaste gebruikstarief is verdisconteerd.

4.2.4 Heraansluittarief (forfaitair bedrag voor heraansluiten)

34. Op grond van artikel 3.9 vierde lid en vijfde lid, van de Wet elektriciteit en drinkwater BES moet de ACM een *heraansluittarief* vaststellen. Dat is een vast bedrag dat een distributeur bij een afnemer in rekening moet brengen om die afnemer, na een eerdere afsluiting, opnieuw aan te sluiten op het elektriciteit- of drinkwaternetwerk.

“Artikel 3.9

4. (...)

5. (...)

6. (...)

7. *Een distributeur brengt een door de Autoriteit Consument en Markt vast te stellen forfaitair bedrag in rekening bij een afnemer voor het heraansluiten van die afnemer indien de afsluiting te wijten is aan een verzuim van de afnemer.*
8. *Bij ministeriële regeling worden nadere regels gesteld over het beëindigen van de distributie van elektriciteit of drinkwater, de heraansluiting en de hoogte van het forfaitaire bedrag en over preventieve maatregelen om beëindiging zoveel mogelijk te voorkomen.”*

35. Artikel 3.2 van de Ministeriële regeling elektriciteit en drinkwater BES⁴ bepaalt het volgende over de vaststelling van het vaste (forfaitaire) bedrag:

“Artikel 3.2

Het door de Autoriteit Consument en Markt vast te stellen forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 3.9, vierde lid, van de wet bij heraansluiting is niet hoger dan de doelmatige kosten die een distributeur maakt voor de heraansluiting.”

4.3 Het proces tot de nieuwe distributietarieven

36. Op grond van artikel 2.1, vijfde lid van de Ministeriële regeling elektriciteit en drinkwater BES, moet een distributeur drie maanden voor de beoogde ingangsdatum van de wijziging van de distributietarieven, een daartoe strekkend voorstel indienen bij de ACM.

Het proces voor de vaststelling van de distributietarieven

37. In de periode van 28 juni 2017 tot en met 20 oktober 2017 is het distributietariefvoorstel van WEB tot stand gekomen.
38. WEB heeft op 28 juni 2017 de jaarrekening over 2016 bij de ACM aangeleverd. De ACM heeft op 25 juli 2017 en op 9 augustus 2017 informatieverzoeken aan WEB gestuurd en vragen gesteld over de jaarrekening. WEB heeft op 11 augustus, op 26 augustus 2017 en op 1 september de (volledig) ingevulde informatieverzoeken aan de ACM geretourneerd. WEB heeft verder aanvullende informatie bij de ACM aangeleverd over de verdeelsleutels die hij toepast om de indirecte kosten van de verschillende activiteiten die WEB uitvoert te verdelen.
39. Op 29 september 2017 heeft WEB aan de ACM het *Tariefvoorstel* toegestuurd. Dit heeft WEB op 3 oktober 2017 nader onderbouwd met enkele onderliggende rekenmodellen en met antwoorden op eerdere vragen van de ACM. Op vrijdag 6 oktober heeft de ACM met WEB een overleg gehad over dat *Tariefvoorstel*. Op grond daarvan heeft WEB op 13 oktober 2017 nog een nadere onderbouwing gegeven op een aantal onderdelen van zijn *Tariefvoorstel*. Na een overleg op 20 oktober 2017 en na overlegging van onder andere de meest recente brandstoftarieven, is het in de Ministeriële regeling genoemde distributietariefvoorstel definitief tot stand gekomen.

Samenhang met andere distributietarievenbeschikkingen

40. Bij beschikking van 9 juni 2017 heeft de ACM twee distributietarieven voor elektriciteit vastgesteld, te weten het aansluit- en heraansluittarief. Tegen die beschikking heeft WEB bezwaar gemaakt. Bij beschikking op bezwaar van 17 november 2017 heeft de ACM dat bezwaar ongegrond verklaard.

---

⁴ Regeling van de Minister van Economische Zaken van 10 juni 2016, nr. WJZ/15003661, houdende regels met betrekking tot de productie en de distributie van elektriciteit en drinkwater op Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Ministeriële regeling elektriciteit en drinkwater BES), Stort. 2016, 33268

5 Rechtsbescherming

41. In dit hoofdstuk beschrijft de ACM welke juridische mogelijkheden belanghebbenden hebben om de productieprijbschikking of de distributietarievenbeschikking aan te vechten. Daarvoor beschrijft de ACM welke wetten en welk procesrecht van toepassing zijn.
42. Artikel 3, eerste lid, aanhef en onderdeel a, van de Invoeringswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba bepaalt dat de Algemene wet bestuursrecht, met uitzondering van hoofdstuk 9, niet van toepassing is op besluiten en handelingen van bestuursorganen die hun zetel hebben in het Europese deel van Nederland, ter uitvoering van een wettelijke regeling die uitsluitend in de openbare lichamen van toepassing is.
43. Ingevolge artikel 3, tweede lid, van de Invoeringswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba is, in de gevallen bedoeld in het eerste lid, de Wet administratieve rechtspraak BES (War-BES) van toepassing voor zover sprake is van een beschikking in de zin van die wet.
44. Op grond van artikel 3, eerste lid, van de War-BES wordt onder een beschikking verstaan een schriftelijk besluit van een bestuursorgaan inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling die niet van algemene strekking is.
45. Ingevolge artikel 7, eerste lid, van de War-BES kunnen natuurlijke personen en rechtspersonen die door een beschikking rechtstreeks in hun belangen zijn getroffen daartegen beroep instellen bij het Gerecht van eerste aanleg van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (het Gerecht).
46. Op grond van artikel 9, eerste lid, van de War-BES kan beroep worden ingesteld tegen een beschikking op de grond dat de beschikking in strijd is met een algemeen verbindend voorschrift of een algemeen rechtsbeginsel.
47. Op grond van artikel 55 van de War-BES zijn natuurlijke personen en rechtspersonen, bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de War-BES, bevoegd eerst een bezwaarschrift bij de ACM in te dienen gericht tegen de beschikking en pas nadat de ACM op dat bezwaar heeft beslist, beroep in te stellen bij het Gerecht.

5.1 Wat betekent dit?

48. De ACM heeft haar zetel in Europees Nederland en heeft tot taak toe te zien op de naleving van de Wet elektriciteit en drinkwater BES. Deze wet is uitsluitend van toepassing in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Op de besluiten van de ACM ter uitvoering van die wet is daarom niet de Algemene wet bestuursrecht maar de War-BES van toepassing.

49. Natuurlijke personen en rechtspersonen (mensen en bedrijven), die door deze beschikking rechtstreeks in hun belangen zijn getroffen (belanghebbenden) kunnen tegen deze beschikking rechtstreeks in beroep gaan bij de rechter of eerst in bezwaar gaan bij de ACM.
50. Om belanghebbende te zijn, moet sprake zijn van een voldoende objectief, persoonlijk of individueel (dus te onderscheiden van het belang van anderen), eigen, rechtstreeks, en actueel belang. De ACM toetst of daarvan sprake is als natuurlijke personen of rechtspersonen deze beschikking aanvechten.

5.2 Rechtstreeks in beroep bij de rechter...

51. Belanghebbenden kunnen rechtstreeks beroep instellen bij het Gerecht. Een gemotiveerd beroepschrift moet binnen zes weken na verzending of uitreiking van deze beschikking worden ingediend bij de griffie van het Gerecht.
52. Belanghebbenden die gevestigd zijn op Saba of op Sint Eustatius, moeten hun beroepschrift in tweevoud indienen bij de Griffie van het Gerecht op Sint Maarten. Het adres van die Griffie is: Frontstreet 58 (The Courthouse), Philipsburg, Sint Maarten.
53. Belanghebbenden die gevestigd zijn op Bonaire, moeten hun beroepschrift in tweevoud indienen bij de Griffie van het Gerecht op Bonaire. Het adres van die Griffie is: Plasa Reina Wilhelmina (Fort Oranje), Kralendijk, Bonaire

5.3 ...of eerst in bezwaar bij de ACM

54. Belanghebbenden kunnen er ook voor kiezen eerst (nog) bezwaar in te dienen bij de ACM.
55. Een gemotiveerd bezwaarschrift moet dan binnen zes weken na verzending of uitreiking van deze beschikking bij de ACM worden ingediend. Het adres is Kaya Pedro Luis Brion 12, Kralendijk, Bonaire.
56. Belanghebbenden op Bonaire, Saba en Sint Eustatius kunnen hun bezwaarschrift per email indienen bij de ACM. Het bezwaarschrift moet dan worden gericht aan: marga.buys@acm.nl en/of laurens.jorg@acm.nl. De ACM zal een ontvangstbevestiging sturen. Als de indiener van het bezwaarschrift geen ontvangstbevestiging van de ACM ontvangt, dringt de ACM er op aan dat de indiener van het bezwaarschrift telefonisch contact opneemt met de ACM op Bonaire: +599 781 0084 en/of + 599 781 0281.
57. Belanghebbenden op Saba en Sint Eustatius die niet over een internetverbinding beschikken, kunnen hun bezwaarschrift schriftelijk indienen bij de lokale vestiging van Rijksdienst Caribisch Nederland op hun eiland.

Op Saba is het adres: The Bottom

Op Sint Eustatius is het adres: Mazinga Complex A, B, Fort Oranjestraat, Oranjestad.

58. Nadat de ACM heeft beslist op een bezwaarschrift, kunnen natuurlijke en rechtspersonen die het niet eens zijn met die beslissing op hun bezwaar, in beroep gaan bij de rechter.
59. In het beroepschrift dan wel in het bezwaarschrift kunnen (ook) argumenten aangevoerd worden die zijn gericht tegen het door de ACM vastgestelde methodebesluit van 30 september 2016 en de daarvan deel uitmakende WACC-methode van 17 november 2016.

6 Vaststelling van de distributietarieven

60. Zoals in paragraaf 5.2 van de reguleringsmethode van 30 september 2016 is vastgesteld, hanteert de ACM een aantal stappen om de distributietarieven vast te stellen:
- Stap 1: Vaststellen van de kosten;
  - Stap 2: Vaststellen hoe die kosten tot inkomsten leiden;
  - Stap 3: Vaststellen op welke manier die inkomsten tot tarieven leiden;
  - Stap 4: Vaststellen op welke manier achteraf eventuele verschillen tussen kosten en inkomsten worden verrekend.
61. De ACM beschrijft in dit hoofdstuk van deze distributietarievenbeschikking de voorgaande vier stappen.

6.1 Vaststellen van de kosten

62. De kosten van WEB bestaan uit kapitaalkosten en uit operationele kosten. Kapitaalkosten worden gevormd door de afschrijvingen en een redelijk rendement. Operationele kosten zijn kosten die een bedrijf maakt om de onderneming draaiende te houden, zoals personeelskosten. De ACM baseert zich voor het vaststellen van de kosten ten behoeve van de vaststelling van de distributietarieven in 2018 op de kosten in 2016, zoals vastgelegd in de jaarrekening van WEB, aangevuld met extra informatie over de operationele kosten en activa die WEB aan de ACM heeft gestuurd.

6.1.1 De kapitaalkosten

63. Om de kapitaalkosten van WEB vast te stellen, moet de ACM in de eerste plaats de regulatorische waarde van de bezittingen (de assets) van WEB vaststellen. Dit noemen we de *regulatory asset value (RAV)*.
64. De regulatory assets van WEB bestaan uit die vaste activa waarmee WEB als distributeur elektriciteit distribueert en die het voor zijn bedrijfsvoering nodig heeft. De RAV van WEB wordt daarmee opgebouwd uit de waarde van de assets die direct of indirect aan de distributie van elektriciteit kan worden toegewezen.
65. De afschrijvingen op de RAV en een redelijk rendement op de RAV vormen samen de kapitaalkosten. De ACM gebruikt voor de vaststelling van de RAV en afschrijvingen het detailoverzicht dat WEB aan de ACM heeft gestuurd met informatie over alle activa die WEB in bezit heeft.
66. De ACM baseert zich voor de vaststelling van de regulatorische waarde van de vaste activa op de historische kostprijs zoals WEB deze in zijn financiële administratie heeft opgenomen. Door de historische kostprijs te verminderen met de gecumuleerde afschrijvingen komt de ACM tot de

regulatorische activa waarde per 31-12-2016. Activa die door WEB zijn aangemerkt als 'afgeschreven' of 'geblokkeerd' worden niet meegenomen in de RAV.

67. De ACM stelt de jaarlijkse afschrijving vast door de afschrijvingstermijnen van WEB te hanteren. De eenmalige afschrijvingen die volgen uit het versneld afschrijven of desinvesteren van een actief worden buiten beschouwing gelaten, omdat die incidentele afschrijvingen niet gezien worden als representatief voor de afschrijvingskosten in 2018.
68. De ACM betreft activa in aanbouw niet bij de vaststelling van de RAV. Pas als activa in gebruik zijn genomen, maken zij onderdeel uit van de RAV. WEB mag de bouwrente van activa in aanbouw mee-activeren.
69. De ACM is, gelet op het voorgaande, tot een RAV gekomen voor de distributie van elektriciteit door WEB van USD 31.306.208 per ultimo 2016, met de bijbehorende afschrijvingen over 2016 van USD 2.215.613.
70. De ACM berekent het redelijk rendement door de RAV te vermenigvuldigen met de WACC die de ACM heeft vastgesteld voor de periode 2017-2019, namelijk 6,74%⁵. Daar telt de ACM USD 2.215.613. aan afschrijvingen bij op. De totale kapitaalkosten voor 2018 komen hiermee uit op een bedrag van USD 4.325.651. Dit zijn kosten in het prijspeil van 2016.

6.1.2 De operationele kosten

71. De regulatorische kosten van WEB bestaan naast kapitaalkosten ook uit operationele kosten. De ACM schat de operationele kosten van 2018 op basis van de operationele kosten in de vastgestelde jaarrekening van 2016. De ACM verdeelt de operationele kosten op grond van de door WEB aangeleverde en onderbouwde verdeelsleutels over de verschillende activiteiten van WEB: productie en distributie van drinkwater en elektriciteit en afvalwaterzuivering.
72. De ACM neemt op grond van de overwegingen die in deze paragraaf beschreven zijn als operationele kosten voor de distributie van elektriciteit een bedrag in een aanmerking van USD 6.284.026. Dit zijn kosten in het prijspeil van 2016. Hierna beschrijft de ACM welke keuzes de ACM hierbij ten aanzien van enkele specifieke posten heeft gemaakt.
73. De ACM acht niet alle in de jaarrekening 2016 verantwoorde kosten representatief voor de kosten van 2018. De ACM betreft daarom een aantal kostenposten niet in de kostenbasis voor 2018, of heeft voor deze kostenposten een andere waarde geschat voor 2018 dan het bedrag dat in 2016 in de jaarrekening staat. De ACM beschrijft in deze paragraaf voor welke posten dit geldt en op grond waarvan de ACM deze posten heeft aangepast. Ook geeft de ACM in deze paragraaf aan op welke manier de ACM om gaat met overige opbrengsten.

---

⁵ Calculating the WACC for energy and water companies in the Caribbean Netherlands, ACM/DE/2016/206939, randnummer 7 (electricity & water combined)

(Kosten)posten die geen onderdeel zijn van de operationele kostenbasis

74. Allereerst neemt de ACM een aantal (kosten)posten niet mee omdat deze al op een andere manier worden vergoed. Winst en verlies, dividend, rentelasten voor vreemd vermogen en de transactiekosten voor financiering worden vergoed via de WACC en zijn onderdeel van de kapitaalkosten (zie paragraaf 6.1.1). De ACM betreft deze kostenposten daarom niet in de operationele kostenbasis. De afschrijvingen worden al betrokken via de vergoeding van de kapitaalkosten (zie paragraaf 6.1.1) en zijn evenmin onderdeel van de operationele kostenbasis. Tot slot neemt de ACM ook de kosten voor de inkoop van brandstof, elektriciteit en drinkwater niet mee in de operationele kostenbasis omdat deze kosten apart vergoed worden (zie paragraaf 6.3.3).

Incidentele kostenposten die de ACM niet meeneemt

75. Een aantal kostenposten betreft incidenten of bijvoorbeeld correcties voor eerdere jaren. Deze kostenposten zijn – gelet op het incidentele karakter daarvan – naar het oordeel van de ACM geen goede schatting voor de kosten in 2018 en daarom heeft de ACM die kostenposten niet betrokken in de operationele kostenbasis. Op voorstel van WEB heeft de ACM dit ook toegepast op incidentele baten.

Kostenposten die de ACM op nul schat

76. Voor een aantal kostenposten gaat de ACM er vanuit dat deze gemiddeld nul zijn. Dit betreffen voorraadmutaties, prijsverschillen, koersverschillen en kasverschillen. Naar verwachting zal in het ene jaar een dergelijke kostenpost positief zijn terwijl het in een ander jaar negatief is. Daarom neemt de ACM deze kostenposten niet mee bij het vaststellen van de operationele kostenbasis.

Voorzieningen

77. Bij mutaties in voorzieningen stelt de ACM per type voorziening vast op welke manier de ACM deze betreft bij de vaststelling van de kostenbasis. Mutaties in voorzieningen zijn namelijk nog niet direct aan te merken als kosten: het kan ook zijn dat een voorziening is getroffen, maar niet nodig blijkt te zijn. Een vrijval uit een voorziening, is dan niet per se een bate die de ACM betreft bij de vaststelling van de kostenbasis. Aan de andere kant is een dotatie aan een voorziening ook niet per se een kostenpost.
78. WEB heeft de volgende voorzieningen opgenomen in de jaarrekening 2016 die mede betrekking hebben op de distributie van elektriciteit:
- Voorziening voor sloop- en asbestsanering;
  - Jubileumvoorziening;
  - Voorziening incurante voorraad;
  - Voorziening dubieuze debiteuren.
79. De ACM maakt voor de vier specifieke voorzieningen die WEB heeft de volgende keuzes.

80. WEB heeft aangegeven dat de sloop- en asbestvoorziening een eenmalige en kortstondige voorziening is, bestemd voor bodemsanering en sloopwerkzaamheden van bepaalde terreinen van WEB. Op deze terreinen is sprake van bodemvervuiling waarbij de verwachte kosten nog erg onduidelijk zijn. Ook verwacht WEB bij een andere locatie asbest dakplaten te moeten verwijderen. De kosten hiervan zijn evenmin duidelijk. Deze voorziening heeft een incidenteel karakter en had in 2016 een dotatie van USD 0 en daarom kiest de ACM er voor om voor 2018 een schatting van USD 0 op te nemen voor deze kostenpost.
81. De jubileumvoorziening kent in 2016 een beperkte dotatie van USD 7.000. Omdat het hier om een zeer voorspelbare (en structurele) voorziening gaat, kiest de ACM er voor om de dotatie 2016 als schatter voor 2018 te gebruiken. Dit bedrag is onderdeel van de totale personeelskosten van USD 6.137.038. Op basis van de door WEB aangeleverde verdeelsleutels rekent de ACM USD 2.692.290 van deze personeelskosten toe aan de distributie van elektriciteit.
82. De voorziening voor de incurante voorraad is een voorziening die WEB treft voor zijn voorraad die mogelijk door technologische vooruitgang niet meer kan worden gebruikt. WEB kiest er voor om deze voorziening op een bedrag van 10% van de voorraadwaarde te houden. In 2016 had WEB een afboeking van USD 83.752 en een vrijval van USD 21.940 uit deze voorziening. De afboeking had voor een deel een incidenteel karakter, zo stelt WEB, omdat bij het opstellen van de jaarrekening 2016 een uitgebreide controle van deze incurante voorraad heeft plaatsgevonden. Voor 2018 verwacht WEB een dotatie van USD 39.521, waarvan USD 19.432 toegerekend kan worden aan de distributie van elektriciteit. De ACM kiest er voor om deze dotatie als kostenbasis mee te nemen bij de operationele kosten.
83. In de jaarrekening van 2016 staat voor elektriciteit een vrijval van USD 76.161 als het gaat om de voorziening voor dubieuze debiteuren. De ACM had in eerste instantie dit bedrag gekozen als inschatting voor 2018. Op voorstel van WEB brengt de ACM hier een wijziging in aan. WEB heeft informatie aangeleverd over de percentages oninbare facturen die WEB had in de afgelopen jaren. Die informatie geeft het volgende beeld:

	2014	2015	2016
Elektriciteit	0,75%	0,58%	0,41%

84. WEB stelt voor om voor 2018 rekening te houden met het gewogen gemiddelde percentage over de afgelopen drie jaren, te weten 0,58%. Hoewel bij elektriciteit een dalende trend zichtbaar is, verwacht WEB als gevolg van de nieuwe tarievenstructuur een stijging van het percentage oninbare facturen in de komende jaren, wat volgens WEB rechtvaardigt om voornoemd gewogen gemiddelde te hanteren.
85. De ACM overweegt het volgende. Omdat voor elektriciteit de ACM een dalende trend ziet, stelt de ACM de schatting voor 2018 vast op de kosten in het meest recente jaar, te weten 2016 (0,41%). De ACM is niet op voorhand overtuigd van de verwachting van WEB dat als gevolg van de nieuwe tarievenstructuur een stijging van het percentage oninbare facturen gaat optreden. De

verwachting van WEB gaat naar het oordeel van de ACM voorbij aan de inspanningen van WEB om een adequaat incassobeleid te voeren.

86. De ACM betreft, gelet op het voorgaande, voor 2018 als inschatting voor de kostenpost dubieuze debiteuren voor elektriciteit een bedrag van USD 82.713 in de operationele kostenbasis.

Vorraadverschillen

87. In de jaarrekening van 2016 staat een kostenpost met 'magazijn voorraadverschillen', ter hoogte van een bedrag van USD 542.822. De ACM heeft WEB gevraagd om hier een toelichting op te geven. WEB gaf hierop aan dat deze correctie het gevolg is van de controle door zijn accountant. Uit die controle bleek dat de tellingen van de accountant niet overeenkwamen met de cijfers van WEB. WEB is van mening dat de door de accountant geconstateerde verschillen inderdaad te hoog zijn en heeft daarom acties in gang gezet om de administratie en het voorraadbeheer substantieel te verbeteren, waarbij WEB er naar streeft om op termijn een maximaal percentage van 7,5 tot 5 van de voorraadwaarde te behalen als het gaat om het voorraadverschil.
88. In het tarievenvoorstel gaf WEB aan dat voor 2018 het volledige bedrag moet worden betrokken in de operationele kostenbasis als schatting voor 2018. WEB verwacht namelijk wel een daling van het voorraadverschil, maar verwacht vervolgens ook een stijging in materiaalkosten omdat deze materiaalkosten als gevolg van het verbetertraject beter bijgehouden worden.
89. De ACM houdt voor 2018 rekening met de helft van het voorraadverschil van 2016, te weten USD 271.411, waarvan USD 133.449 toegerekend wordt aan de distributie van elektriciteit. De ACM overweegt hiertoe het volgende. De ACM vindt het niet redelijk en bovendien ook onjuist om volledig rekening te houden met substantiële voorraadverschillen. Van een efficiënt functionerend bedrijf mag worden verwacht dat het niet dergelijk hoge voorraadverschillen heeft. WEB bevestigt zelf ook dat de voorraadverschillen onverklaarbaar hoog zijn. Niettemin vindt de ACM het onrealistisch om van WEB te verwachten dat in één jaar de voorraadverschillen terug worden gebracht naar het streefcijfer van WEB, te weten 7,5% tot 5%.
90. De ACM volgt niet de redenering van WEB dat de kosten van voorraadverschillen zullen verschuiven naar materiaalkosten. De redenering van WEB, die niet is voorzien van een deugdelijke onderbouwing, is voor de ACM namelijk oncontroleerbaar. Een goede administratie van de voorraad en van de gebruikte materialen betekent dat de ACM kan toetsen welke kosten gemaakt zijn. En juist aan een goede administratie van het voorraadbeheer en de materiaalkosten ontbreekt het bij WEB op dit moment. De ACM vindt het om die reden niet redelijk en daarom onjuist om de afnemers te laten betalen voor materiaalkosten waarvan niet vast staat dat die zijn gemaakt, en als die al zouden zijn gemaakt, wat dan de omvang daarvan is.

Overige kosten en opbrengsten

91. Verder houdt de ACM rekening met activiteiten die WEB uitvoert waarvoor de ACM geen tarief vaststelt. De kosten en opbrengsten van dergelijke activiteiten dienen volledig buiten de

tariefregulering gehouden te worden, omdat anders mogelijk een dubbele vergoeding van deze activiteiten ontstaat. Bij WEB gaat het hier allereerst om de activiteit die WEB uitvoert voor afvalwaterzuivering. Alle kosten en opbrengsten die WEB hiervoor heeft, houdt de ACM buiten de kostenbasis. Ook verricht WEB in opdracht van het Openbaar Lichaam de taak om de openbare verlichting op Bonaire te onderhouden. Tot slot voert WEB de facturering van de kosten voor de afvalinzameling uit in opdracht van Selibon, het afvalverwerkingsbedrijf op Bonaire. De kosten en opbrengsten die hier mee zijn gemoeid, houdt de ACM buiten de kostenbasis.

92. Tot slot houdt de ACM rekening met de kosten en inkomsten die WEB in 2016 heeft gehad uit heraansluitingen en bijdragen voor nieuwe aansluitingen. Bij de vaststelling van de kostenbasis neemt de ACM uitsluitend die kosten mee die vergoed worden via het vaste gebruikstarief. Voor heraansluitingen en nieuwe aansluitingen kan WEB afzonderlijke vergoedingen bij afnemers in rekening brengen. Daarom haalt de ACM de kosten van die activiteiten ook uit de totale kostenbasis. De ACM maakt hierbij gebruik van schattingen door WEB van de aantallen heraansluitingen en nieuwe aansluitingen en de gemiddelde kosten hiervan. De ACM brengt de bijbehorende bedragen in mindering op het totale kostenniveau dat gebruikt wordt bij de bepaling van de inkomsten in 2018.

Totale operationele kostenbasis

93. De ACM neemt op grond van de overwegingen die in deze paragraaf beschreven zijn als operationele kosten voor de distributie van elektriciteit een bedrag in een aanmerking van USD 6.284.026. Dit zijn kosten in het prijspeil van 2016.

6.1.3 Ontwikkelingen

94. In het methodebesluit voor Caribisch Nederland heeft de ACM opgenomen dat de mogelijkheid bestaat om in de tarieven rekening te houden met additionele kosten wanneer die in 2018 aantoonbaar gemaakt zullen worden, maar deze in 2016 (logischerwijs) nog geen onderdeel uitmaakten van de jaarrekening. WEB heeft in het Tarievenvoorstel aangegeven in 2018 meer te investeren dan wat volgt uit de afschrijvingen zoals verantwoord in de jaarrekening van 2016. WEB heeft aan de hand van overgelegde informatie onderbouwd aangegeven waaruit dit blijkt en de ACM heeft, gelet daarop, een aanvulling uitgevoerd op de RAV en de afschrijvingen voor 2018.
95. De ACM verhoogt de RAV met USD 1.244.593 en de afschrijvingen met USD 114.905. De ACM baseert zich hierbij op schattingen die WEB heeft aangeleverd. WEB heeft o.a. aangegeven welke investeringen in 2017 zijn afgerond. De ACM zal in 2018 onderzoeken of in de jaarrekening 2017 inderdaad deze investeringen geactiveerd zijn. Als dat niet het geval is, dan zal de ACM dat betrekken bij de overwegingen om bij de vaststelling van de productieprijzen 2019 opnieuw rekening te houden, al dan niet door middel van een correctie, met stijgende investeringen. De extra kapitaalkosten als gevolg van deze stijging zijn USD 198.790, uitgedrukt in het prijsniveau van 2018.

96. Daarnaast heeft WEB aangegeven een stijging in de personeelskosten te verwachten vanwege het voortzetten van de cao. De ACM heeft de informatie van WEB bestudeerd. De ACM constateert dat WEB als werkgever richting zijn personeel streeft naar koopkrachtbehoud. WEB stelt daarom voor om rekening te houden met een jaarlijkse stijging van de personeelskosten van 3,5%. De ACM kan deze percentages niet herleiden uit de door WEB overgelegde informatie. Koopkrachtbehoud wordt gerealiseerd door het in aanmerking nemen van de jaarlijkse inflatie — wat de ACM ook doet —. Om die reden zal de ACM voor 2018 niet het door WEB opgevoerde percentage van 3,5 voor personeelskosten meenemen.

6.1.4 Totale kosten

97. In paragraaf 6.1.1 zijn de totale kapitaalkosten op USD 4.325.651 bepaald. De totale operationele kosten zijn in paragraaf 6.1.2 bepaald op USD 6.284.026. De totale kosten voor 2016 zijn daarmee USD 10.609.677. Dit betreft kosten op het prijsniveau 2016. Hier worden nog de extra kapitaalkosten voor investeringen van USD 198.790 (prijspeil 2018) aan toegevoegd.

6.2 Vaststelling van de toegestane inkomsten

98. In de vorige paragraaf zijn de kosten van WEB vastgesteld. In deze paragraaf stelt de ACM de toegestane inkomsten vast voor de distributie van elektriciteit door WEB.
99. De toegestane inkomsten zijn gelijk aan de kosten inclusief een redelijk rendement. Om de inkomsten voor 2018 te berekenen moeten het deel van de kosten in het prijspeil 2016 worden aangepast voor inflatie. De ACM baseert zich voor deze gegevens op data van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Voor de inflatiecorrectie in jaar t maakt de ACM gebruik van het procentuele verschil in consumentenprijsindex voor Bonaire tussen het derde kwartaal van jaar $t-1$ en het derde kwartaal van het jaar $t-2$. De geschatte (verwachte) inflatie die de ACM op deze wijze berekent voor 2017 bedraagt 0,6%, die voor 2018 0,6%. De berekening is opgenomen in het rekenmodel in de bijlage.
100. De totale toegestane inkomsten voor 2018 voor de distributie van elektriciteit bedragen na verrekening van de inflatie USD 10.936.166.

6.3 Vaststelling van de maximale distributietarieven

101. In de vorige paragraaf zijn de toegestane inkomsten 2018 van WEB vastgesteld voor de distributie van elektriciteit. In deze paragraaf stelt de ACM de maximale distributietarieven vast die WEB bij afnemers in rekening mag brengen.
102. De ACM beschrijft per type tarief op welke manier de ACM deze vaststelt.

6.3.1 Het aansluittarief

103. De ACM heeft per 1 juli 2017 het aansluittarief vastgesteld op USD 2.337,13 voor standaardaansluitingen elektriciteit. Een standaardaansluiting is een aansluiting met een capaciteit tot en met 14 kVA.
104. De ACM ziet op dit moment geen aanleiding om dit tarief aan te passen, anders dan met de verwachte inflatie. Na toepassing van de verwachte inflatie voor 2018 van 0,6% komt de ACM op een maximumtarief van USD 2.351,16 voor een standaardaansluiting in 2018.
105. De kosten voor de elektriciteitsmeter worden niet vergoed uit het aansluittarief en maken dus geen onderdeel uit van het hierboven genoemde tarief. De kosten van de elektriciteitsmeter dienen door WEB te worden geactiveerd, en leiden op die manier via de RAV tot een vergoeding in het vaste gebruikstarief (het tarief per maand).

Het meerenlengtetarief voor standaardaansluitingen

106. Voor standaardaansluitingen die verder liggen van het netwerk dan 25 meter, stelt de ACM een meerenlengtetarief vast. De ACM heeft dit tarief per 1 juli 2017 vastgesteld op USD 11,24 per meter (in prijspeil 2017). Na toepassing van de verwachte inflatie voor 2018 van 0,6% komt de ACM op een meerenlengtetarief van USD 11,31 per meter, voor elke meter boven de 25 meter, voor 2018.

6.3.2 Het vaste gebruikstarief

107. Uit de wet volgt dat de hoogte van het vaste gebruikstarief kan verschillen voor verschillende aansluitcapaciteiten. De ACM heeft WEB om die reden gevraagd inzicht te geven in de verschillende aansluitcapaciteiten die hij voor elektriciteit hanteert.
108. Het vaste gebruikstarief dat een afnemer betaalt hangt af van de capaciteit van zijn aansluiting. Deze capaciteit wordt uitgedrukt in een niveau van kiloVoltAmpere (kVA). Per kVA-categorie stelt de ACM een tarief vast, dat dus afhangt van de capaciteit van de aansluiting in kVA. Voor de berekening van het tarief per kVA deelt de ACM de totale toegestane inkomsten die WEB mag ontvangen voor het distributienetwerk door de totale capaciteit (in kVA) van alle afnemers tezamen. Deze totale toegestane inkomsten heeft de ACM in paragraaf 6.2 van deze beschikking vastgesteld op USD 11.936.166.
109. WEB heeft in het tarievenvoorstel een voorstel gedaan voor de aansluitcapaciteiten en hoe de totale kosten van het distributienetwerk over deze aansluitingen verdeeld zouden moeten worden. WEB heeft dit voorstel nader gemotiveerd door aan te geven wat de gemiddelde belasting is die afnemers met een bepaalde aansluitcapaciteit hebben op het netwerk in vergelijking met afnemers met een (technisch) grotere aansluitcapaciteit. Vanaf 3*80A is de rekencapaciteit gelijk aan de technische capaciteit (in kVA).
110. De ACM volgt WEB in zijn voorstel en hanteert voor de vaststelling van het vaste gebruikstarief de volgende aansluitcapaciteiten met bijbehorende 'weging' (rekencapaciteit):

Technische aansluiting	Rekencapaciteit (in kVA)	Aantal aansluitingen (incl pagabon)
1*25A	3,1	1022
3*25A	4,4	1787
3*35A	4,4	5552
3*50A	11,4	860
3*63A	19,2	369
3*80A	30,4	184
3*100A	38,1	94
3*125A	47,6	36
3*160A	60,9	8
3*200A	76,1	3

111. Ten aanzien van *grootverbruikers* met een grotere aansluiting dan 3*200A, geldt een tarief per maand per kVA. Het totale aandeel van deze groep grootverbruikers is 26.304 kVA.
112. De totale capaciteit (in kVA) van alle afnemers samen komt hiermee uit op 90.256 kVA. Dit getal geldt als rekenwaarde om op die manier de totale inkomsten te kunnen verdelen over de verschillende capaciteiten.
113. De totale toegestane inkomsten gedeeld door 90.256, levert een bedrag op van USD 10,097 per kVA per maand.
114. Het maximale vaste gebruikstarief dat de ACM voor de verschillende aansluitcapaciteiten vaststelt, volgt uit de vermenigvuldiging van het bedrag per kVA met de rekencapaciteit van de aansluiting.
115. Dit resulteert in de vaste maandelijkse gebruikstarieven voor de distributie van elektriciteit door WEB zoals opgenomen in Bijlage 1 bij deze beschikking en zoals opgenomen in de volgende tabel:

Technische aansluiting	Rekencapaciteit (in kVA)	Vaste gebruikstarief (USD / maand)
1*25A	3,1	31,30
3*25A	4,4	44,43
3*35A	4,4	44,43
3*50A	11,4	115,11
3*63A	19,2	193,87
3*80A	30,4	306,96
3*100A	38,1	384,71
3*125A	47,6	480,63
3*160A	60,9	614,93
3*200A	76,1	768,41

116. Voor afnemers met een aansluitcapaciteit hoger dan 76,1 kVA, stelt de ACM het vaste gebruikstarief vast op een bedrag van USD 10,10 per kVA per maand.

6.3.3 Het variabele gebruikstarief

117. Het variabele gebruikstarief, dus wat een afnemer betaalt voor de elektriciteit die hij verbruikt, volgt uit de vaststelling van de productieprijs zoals de ACM dat bij beschikking van 30 november 2017 heeft vastgesteld voor ContourGlobal en bij beschikking van 14 december 2017 voor WEB. Het gewogen gemiddelde van beide productieprijsen per 1 januari 2018 zal gelden als basis voor het variabele gebruikstarief. De ACM heeft deze gewogen gemiddelde productieprijs vastgesteld op USD 0,2298 per kWh, inclusief de brandstofcomponent.
118. Bij de productieprijs moet nog een opslag worden opgenomen voor de netverliezen van WEB. Transport van elektriciteit naar een afnemer gaat namelijk hoe dan ook gepaard met verlies van een deel van die elektriciteit (door weerstand, kabelbreuken, etc.). Dat raakt alle afnemers. Het netverliespercentage voor WEB over 2016 bedroeg 10,67%. In het voorstel voert WEB een netverliespercentage op van 12,1. Desgevraagd gaf WEB de volgende toelichting. Een deel van het netverliespercentage (0,4 procentpunt) is elektriciteitsverbruik dat nog niet toegerekend is aan andere kostenposten. De overige 11,7% is het actuele netverliespercentage van WEB uit de periode september 2016 tot augustus 2017.

119. De ACM heeft begrip voor het opnemen van de 0,4 procentpunt in het netverliespercentage, al ziet de ACM bij voorkeur dat WEB dit verbruik in de toekomst bemetert en toerekent aan de verschillende activiteiten van WEB.
120. Omdat het door WEB opgevoerde netverliespercentage (van 11,7) hoger is dan het gerealiseerde percentage in 2016 en de ACM een stijging van de netverliezen – zonder deugdelijke motivering – onjuist vindt betreft de ACM het percentage uit 2016 in het tarief voor 2018.
121. Het maximale variabele gebruikstarief komt daarmee uit op USD 0,2584 per kWh.
122. De ACM kan op grond van artikel 3.14, zesde lid van de wet, per 1 juli 2018 het variabele gebruikstarief aanpassen indien de brandstofcomponent daartoe aanleiding geeft.
123. De ACM stelt, naast het variabele gebruikstarief, ook het “Pagabon-tarief” vast (het pre-paid-tarief). De ACM berekent dit als volgt. De basis voor dit tarief is het variabele gebruikstarief van USD 0,2584 per kWh. Hier telt de ACM een bedrag bij op, zodat afnemers die gebruik maken van Pagabon, ook meebetalen aan het gebruik van het netwerk. Artikel 3.17, derde lid, van de wet bepaalt dat de ACM hiervoor uitgaat van het gemiddelde jaarverbruik zoals vastgelegd in art. 3.4. van de Ministeriële regeling. Dat jaarverbruik is 2500 kWh. Uit het tarievenvoorstel van WEB volgt dat pagabon alleen voorkomt bij aansluitingen met een rekencapaciteit van 4,4 kVA. De ACM deelt vervolgens het vaste gebruikstarief van deze categorie door 2500/12 om de opslag voor de netwerkkosten te berekenen. Het pagabon-tarief stelt de ACM daarmee vast op USD 0,472 per kWh.

6.3.4 Het heraansluittarief

124. De ACM heeft per 1 juli 2017 het heraansluittarief vastgesteld op USD 40. De ACM ziet op dit moment geen aanleiding om dit tarief aan te passen en handhaaft dit heraansluittarief.

6.4 Vaststellen van verschillen achteraf

125. De ACM heeft in paragraaf 5.2 van de reguleringsmethode van 30 september 2016 toegelicht hoe de ACM omgaat met verschillen tussen de vastgestelde toegestane inkomsten en de daadwerkelijk gerealiseerde kosten. De werking van de gekozen methodiek van ‘profit-sharing’ is, dat vooraf de toegestane inkomsten worden vastgesteld voor een bepaald jaar en achteraf vastgesteld wordt wat het verschil is tussen die inkomsten en de door WEB gerealiseerde kosten in dat betreffende jaar. Een deel van dit verschil, namelijk 50%, verrekenet de ACM in de inkomsten van het eerstvolgende kalenderjaar. Het andere deel komt voor rekening van het bedrijf, en is een winst of een verlies (afhankelijk van het voornoemde verschil).
126. Deze terugblik (de verschillenanalyse) is voor het jaar 2018 op zijn vroegst mogelijk in het jaar 2019, als de werkelijke kosten van WEB blijken uit de door een onafhankelijk accountant gecontroleerde jaarrekening over 2018.

127. De ACM heeft in de methode aangegeven bij deze terugblik te corrigeren voor inschattingfouten. Specifiek voor de distributie van elektriciteit door WEB, gaat dit om de inschatting van het aantal afnemers per categorie zoals in Bijlage 1 is opgenomen.
128. Als deze inschatting hoger of lager uitvalt, dan zal de ACM hiervoor een correctie aanbrengen, en wel voordat gekeken wordt of WEB hogere of lagere kosten heeft gehad dan vooraf ingeschat. Eventuele verschillen zal de ACM narecalculeren in de distributietarieven voor 2020.

7 DICTUM

129. Op grond van artikel 3.14, eerste lid van de Wet elektriciteit en drinkwater BES stelt de Autoriteit Consument en Markt de distributietarieven vast van elektriciteit die Water- en Energiebedrijf Bonaire N.V. vanaf 1 april 2018 ten hoogste bij afnemers in rekening zal brengen, overeenkomstig de paragrafen 6.3.1, 6.3.2 en 6.3.3.
130. Op grond van artikel 3.9, vierde lid van de Wet elektriciteit en drinkwater BES stelt de Autoriteit Consument en Markt het heraansluittarief vast van elektriciteit op USD 40,- dat Water- en Energiebedrijf Bonaire N.V. vanaf 1 april 2018 bij afnemers in rekening brengt.
131. Van deze beschikking en de bijlage daarbij wordt mededeling gedaan in de Staatscourant. Voorts zal de Autoriteit Consument en Markt deze beschikking op haar internetpagina (www.acm.nl) publiceren.
132. Deze beschikking treedt in werking op 1 april 2018.

Den Haag,
Datum: 14 december 2017

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

w.g.
dr. F.J.H. Don
bestuurslid

In beroep of in bezwaar tegen deze beschikking?

In beroep bij de rechter

Tegen deze beschikking kunnen natuurlijke personen en rechtspersonen die rechtstreeks in hun belangen zijn getroffen, beroep instellen bij het Gerecht uiterlijk binnen zes weken na verzending of uitreiking van deze beschikking.

Belanghebbenden die gevestigd zijn op Saba of op Sint Eustatius, moeten hun beroepschrift in tweevoud indienen bij de Griffie van het Gerecht op Sint Maarten. Het adres van die Griffie is: Frontstreet 58 (The Courthouse), Philipsburg, Sint Maarten.

Belanghebbenden die gevestigd zijn op Bonaire, moeten hun beroepschrift in tweevoud indienen bij de Griffie van het Gerecht op Bonaire. Het adres van die Griffie is: Plasa Reina Wilhelmina (Fort Oranje), Kralendijk, Bonaire.

(Eerst) In bezwaar bij de ACM is ook mogelijk

Natuurlijke personen en rechtspersonen, die door deze beschikkingen rechtstreeks in hun belangen zijn getroffen, kunnen er ook voor kiezen eerst bezwaar te maken tegen deze beschikking. Een gemotiveerd bezwaarschrift kan worden ingediend bij de ACM uiterlijk binnen zes weken na verzending of uitreiking van deze beschikking.

Bezwaarschrift indienen bij de ACM op Bonaire

Belanghebbenden op Bonaire kunnen hun bezwaarschrift per post indienen bij de ACM of bij de ACM in persoon afgeven. Het adres is: Kaya Perdo Luis Brion 12, Kralendijk, Bonaire.

Bezwaarschrift indienen per email

Belanghebbenden op Bonaire, Saba en Sint Eustatius kunnen hun bezwaarschrift per email indienen bij de ACM. Het bezwaarschrift moet dan worden gericht aan: marga.buys@acm.nl en/of laurens.jorg@acm.nl. De ACM zal een ontvangstbevestiging sturen. Als de indiener van het bezwaarschrift geen ontvangstbevestiging van de ACM ontvangt, dringt de ACM er op aan dat de indiener van het bezwaarschrift telefonisch contact opneemt met de ACM op Bonaire: +599 781 0084 en/of + 599 781 0281.

Bezwaarschrift indienen bij lokaal RCN-kantoor op Saba en Sint Eustatius

Belanghebbenden op Saba en Sint Eustatius die niet over een internetverbinding beschikken kunnen hun bezwaarschrift ook schriftelijk indienen bij de lokale RCN-vestiging op hun eiland:

Saba: The Bottom

Sint Eustatius: Mazinga Complex A, B, Fort Oranjestraat, Oranjestad.

Bijlage 1: Rekenmodel

De ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand "Rekenmodel WEB 2018" gepubliceerd met daarin het rekenmodel dat de berekening van de maximumdistributietarieven voor WEB bevat. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage bij deze beschikking, maakt hier integraal onderdeel van uit en is vindbaar op de publicatiepagina van deze beschikking op www.acm.nl.